

Unge landmænd revser:

»Janteloven taler landbrug og jager investorerne væk«

Janteloven holder gode rollemodeller tilbage fra at stå frem, mener to unge landmænd.

Af Frederik Thalbitzer

Det er ildeset i Danmark og ikke mindst i landbruget, at man går ud og bliver en storlandmand, der klarer sig godt. Sådan oplever Jonas Juhl og Kim Kjær Knudsen virkelighed som storproducenter af svin i en ung alder, og de giver Janteloven skylden.

»Janteloven taler ned til landbruget, og den er meget lidt konstruktiv. Den er skabt ud af husmandsbevægelsen og blevet en indgroet del af dansk kultur, og den lever godt i landbruget«, siger Jonas Juhl.

Han mener, den er skyld i, at mange ikke vil være med i et interview om at være storlandmand i en ung alder.

»Det er ildeset, at man går ud og bliver stor og klarer sig godt. Men hvordan skal man få investorer til landbruget, hvis man hele tiden taler udviklingen ned?« spørger han.

Ifølge Kim Kjær Knudsen giver store bedrifter mulighed for at være mere effektiv, stærkere økonomisk og mere miljøvenlige samt mange andre fordele. Der er rigtig mange ældre landmænd, der gerne vil ud af erhvervet, og unge, der gerne vil ind. Derfor er det noget skidt, at Janteloven bremser den udvikling. Når han selv har formået at skabe

en stor bedrift i en ung alder, skyldes det bl.a., at han etablerede sig lige før finanskrisen, men også, at hans far er en dygtig landmand.

»Det har været med til at få långiverne til at tro på, at jeg kunne klare det«, siger han.

Ifølge Jonas Juhl har manglen på landmænd, der står frem og fortæller, at det går godt, gjort, at en lang række banker har mistet troen på den primære landbrugsproduktion over de sidste 7-10 år.

»En del af årsagen er selvfølgelig også manglende indtjening, men jeg tænker også, at det er, fordi erhvervet gennem generationer er blevet set som en minoritet, som i den danske befolkning er blevet set og talt ned til«, siger han.

Janteloven stortrives desværre også internt i landbruget.

»Måske fordi det er forbudt at trykke gammel skik på maven, og at de, der kan og vil drive en stor landbrugsvirksomhed med succes, til tider bliver set som højt på strå og i den dur«, siger han.

Hvordan mærker du selv Janteloven?

»Når det er gået godt, siger folk, at det er held. Jeg bliver provokeret af, at de ikke ser, hvordan jeg har kæmpet. Når det går galt, er det altid andres skyld. Finanskrisen, swaps og priserne. Men det er jo et vilkår. Det er tankevækkende, at vi i sådan et lille land, der bare er en lille sandrevle nord for Hamborg, der taler et mærkeligt sprog, tror, vi er verdensmestre, og at andre tager fejl. Jeg

Kim Kjær Knudsen: »Bestyrelserne i landbrugets virksomheder skal tjene landmandens interesser«. Foto: Henning Laen Sørensen.

Kim Kjær Knudsen, Allindemaglegård

- 31 år, agrarøkonom
- Blev selvstændig i 2004 med 50 hektar. Købte mindre ejendom til og skilte bygninger fra et par gange og samlede 100 hektar
- Solgte jorden og købte Allindemaglegård i 2008 med 225 hektar og svineproduktion lige før finanskrisen
- Nu 360 hektar, 1.600 søer og produktion af 30.000 slagtesvin

Ung opsang til folkevalgte: Tjen vores

Landbrugets virksomheder og organisationer følger ikke med strukturudviklingen i landbruget. Det mener Jonas Juhl og Kim Kjær Knudsen.

Af Frederik Thalbitzer

Landbrugets organisationer må tilpasse sig, at der bliver færre og færre landmænd, og bestyrelserne i landbrugets egne virksomheder skal huske, at det er landmændenes

interesser, de skal varetage - ikke virksomhedens.

Det forventer svineproducenterne Jonas Juhl og Kim Kjær Knudsen, der begge kendetegner sig ved at være blevet storlandmænd i en ung alder og forventer at udvikle deres bedrifter, så de er rustet til fremtiden.

Ikke bedre for landmænd

Ifølge Kim Kjær Knudsen trænger de folkevalgte til en opsang.

»De folkevalgte bestyrelser

»De folkevalgte i de store andelsselskaber glemmer landmændene for til gengæld at ekspandere ude i den store verden.«

Kim Kjær Knudsen, svineproducent.

i de store andelsselskaber som Arla, Danish Agro, DLG og Da-

nish Crown skal huske at varetage ejernes, altså landmændenes, interesser. Det virker mest som om, de tænker på virksomhedens drift og på at udvide i den store verden. Jeg kan ikke se, at jeg får billigere varer af, at de ekspanderer ude i den store verden. De skal udbetale mere i stedet for at polstre sig«, siger han.

Jonas Juhl supplerer:

»Det er, fordi de folkevalgte ofte ikke afspejler dem, der driver landbrug. Det er tit ældre landmænd, der er på vej ud af erhvervet, der får po-

Bestyrelsesmedlemmer ligner ikke de aktive landmænd, og organisationerne skal tilpasse sig, at der snart kun er få landmænd.

et ned

Janteloven jager investorer væk, mener Jonas Juhl. Foto: Frederik Thalbitzer.

Jonas Juhl, AC Farming

- 35 år, agrarøkonom
- Blev selvstændig i 2008, lige før finanskrisen brød ud
- Medejer og COO i AC Farming sammen med tidligere svinerådgiver Jan Rodenberg
- Virksomheden består af 5 ejendomme med søer og 14 steder med grise
- 6.500 søer, produktion af 200.000 smågrise til eksport, 25.000 slagtesvin
- Avlscenter med produktion af 10.000 polte

kender investorer i svineproduktion i Rusland, der siger, at når de er derovre, skal de ikke opføre sig som en dansk svineproducent, der går og dukker nakken. Så når de ingen vegne. Men når de kommer hjem, skal de huske at dukke nakken igen», siger han.

Hvad skal erstatte Janteloven?

»Det skal respekt, anerkendelse og gode relationer. Det er det vigtigste i vores erhverv. Hvis vi er under 1.000 fuldtidsprofessionelle i 2025, skal vi virkelig stå sammen i biksen, uanset om det gælder kvæg, svin, planter eller andet«, siger Jonas Juhl.

Kim Kjær Knudsen peger på, at anerkendelse er vigtig for at få lov at være der som landmand og blive set som noget positivt i lokalsamfundet. Og for at få dygtige unge ind i erhvervet.

»Det er svært at få de dygtigste ind i erhvervet. De gider ikke være en del af en dårlig historie. Det holder nogle unge tilbage. Det er også vigtigt for at få ordentlig arbejdskraft«, siger han.

Hvad kan man gøre ved det?

»Der var engang en, der sagde, at vi skal lade være at snakke om, hvor mange hektar og søer vi har. Vi skal præsentere os som virksomhedsejere med ansatte og omsætning. Det vil tiltrække driftige mennesker fra andre erhverv end landmandsrækkerne, fordi de ser, at man kan gøre en karriere i et spændende erhverv«.

Interview

Fem skarpe til Martin Merrild, formand for Landbrug & Fødevarer.

De unge må selv komme på banen

? Tilpasser L&F sig, at der bliver færre landmænd?

»Det synes jeg. Jeg er stolt over, hvor meget vi har lagt sammen. Dannelsen af L&F var en stor rationalisering, hvor en række organer er skåret væk. Senest er Seges' ledelse lagt ind under L&F. Vi er hele tiden i gang med at skære til. Jeg kan sagtens forstå, at unge tænker, at der kan rationaliseres. Men vi står også med flere og mere komplekse problemer, og der er store forventninger til, hvad vi kan«.

? Varetager bestyrelserne landmændenes interesser godt nok?

»Jeg synes, at vi har et velfungerende og åbent demokrati i vores andelsvirksomheder. Når jeg sammenligner med udlandet, er vi foran med at løse udfordringerne. Mange steder sidder de for at bevare og ikke for at rationalisere. Det gør vi ikke«.

? Der er mange ældre landmænd i bestyrelser. Afspejler de dem, der driver landbrug?

»Det vil altid være godt at få flere unge på banen, men de må selv blande sig. Jeg startede selv med nogle holdninger, der var lidt mere friske end dem, der sad der. Det holder os agile. Det nytter ikke at have en organisation, der ikke er i overensstemmelse med medlemmerne. Vores udfordring er at være tæt på landmanden. Det er også derfor, vi ikke kun er 7-9 i L&Fs bestyrelse, så vi har føling med både små, mellem og store i de forskellige driftsgrene«.

? I 2025 vil der være ca. 2.000 fuldtidslandmænd. Kan så få finansiere L&F?

»Der vil være færre landmænd, men ikke mindre produktion, og det vil bestemt ikke blive mindre komplekst. Jo større produktionen bliver, des større bliver skepsis i befolkningen, og des større er behovet for kommunikation. Men jeg vil godt slå fast, at vi ikke beslutter, hvor stor organisationen skal være. Vi drøfter, hvad vi vil have, og hvad vi vil betale«.

? Hvorfor tager L&F hele tiden stilling til, om noget er rigtigt – hvorfor melder I ikke bare ud, når noget politisk går ud over erhvervet?

»Hvis man skal komme nogen vegne i politik, skal man evne at dokumentere sine påstande og komme med sine løsninger. Det er ikke nok at melde skarpt og firkantet ud, det skal også give resultater«.

interesser

sterne«.

»Men unge landmænd skal også være bedre til at søge de poster. Det vil jeg gerne opfordre til«, tilføjer Kim Kjær Knudsen.

L&F bør slankes

Han mener også, at landbrugets organisationer, derunder Landbrug & Fødevarer, skal slankes.

»Der er behov for at kigge på det store setup og alle de folkevalgte i L&F og landboforeningerne. Der er ikke behov for alle de bestyrelser og folke-

De folkevalgte ligner langt fra altid de aktive landmænd, påpeger Jonas Juhl og Kim Kjær Knudsen. Arkivfoto.

valgte. En eller to bestyrelser må være nok til at tilgodese alle de forskellige driftsgrene. Det burde drives mere som en effektiv virksomhed med landmanden i centrum«, siger han.

»Vi mangler også en stærk kommunikativ profil, der kan være landbrugets ansigt udadtil. Der er for mange frontfigurer til at kommunikere landbrugets interesse. Det forvirrer billedet«, supplerer Kim Kjær Knudsen.

Få landmænd - stor organisation

Problemet er ifølge de to unge landmænd, at der om få år i 2025 kun vil være cirka 2.000 fuldtidslandmænd.

»Så få medlemmer kan ikke finansiere så tungt et apparat,

som vi har i dag«, siger Jonas Juhl.

Han mener ikke, at L&F behøver at tage stilling til, om det ene og det andet er rigtigt.

»De skal hellere være stærke kommunikationsmæssigt og melde ud, når noget politisk går ud over erhvervet«, siger han.

Eksempelvis burde de gå hårdere til Finanstilsynet og sikre landbrugets lånemuligheder, mener han.